

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 15/22
U Luxembourg 25. siječnja 2022.

Presuda u predmetu C-638/19 P
Komisija/European Food i dr.

Opći sud počinio je pogrešku koja se tiče prava kad je zaključio da Komisija nije nadležna za ispitivanje s obzirom na pravo državnih potpora naknade štete koju je Rumunjska isplatila švedskim ulagateljima na temelju arbitražne odluke

Iako je u toj arbitražnoj odluci prihvaćena argumentacija navedenih ulagatelja u skladu s kojom je ta država članica nezakonito ukinula sustav poreznih poticaja prije svojeg pristupanja Uniji, mjera potpore na koju se poziva Komisija dodijeljena je nakon tog pristupanja

Kraljevina Švedska i Rumunjska sklopile su 29. svibnja 2002. Bilateralni ugovor o ulaganju radi poticanja i uzajamne zaštite ulaganja (u daljnjem tekstu: BIT), u čijem se članku 2. stavku 3. određuje da svaka ugovorna strana u svakom trenutku osigurava pošteno i pravedno postupanje u odnosu na ulaganja ulagača druge ugovorne strane. Usto, u BIT-u se propisuje da sporove između ulagača i država potpisnica rješava arbitražni sud.

Tijekom 2005., u okviru pregovora o pristupanju Rumunjske Europskoj uniji, rumunjska vlada ukinula je nacionalni sustav poreznih poticaja za određene ulagatelje u regije u nepovoljnom položaju (u daljnjem tekstu: sustav poreznih poticaja).

Smatrajući da je Rumunjska ukidanjem sustava poreznih poticaja povrijedila obvezu osiguravanja poštenog i pravednog postupanja u odnosu na njihova ulaganja u skladu s BIT-om, više švedskih ulagatelja zatražilo je osnivanje arbitražnog suda kako bi ishodili naknadu pretrpljene štete. Arbitražnom odlukom od 11. prosinca 2013. taj sud naložio je Rumunjskoj da navedenim ulagateljima isplati, na ime naknade štete, iznos od oko 178 milijuna eura.

Unatoč mnogobrojnim upozorenjima Europske komisije u vezi s potrebom da se u predmetnom slučaju poštuju pravila i postupci primjenjivi u području državnih potpora, rumunjska tijela isplatila su naknadu štete koju je u korist švedskih ulagatelja dosudio arbitražni sud.

Odlukom od 30. ožujka 2015. (u daljnjem tekstu: sporna odluka)¹ Komisija je kvalificirala isplatu te naknade štete kao državnu potporu nespojivu s unutarnjim tržištem, zabranila njezinu provedbu i naložila povrat već isplaćenih iznosa.

Nakon što mu je podneseno više tužbi, Opći sud poništio je tu odluku² zbog toga što je, u biti, Komisija retroaktivno primijenila svoje ovlasti na činjenice koje su prethodile pristupanju Rumunjske Europskoj uniji 1. siječnja 2007. Naime, taj je sud pošao od pretpostavke da je predmetnu potporu Rumunjska dodijelila na datum ukidanja sustava poreznih poticaja, to jest 2005.

Sud, odlučujući u velikom vijeću, u žalbenom postupku ukida tu presudu Općeg suda i potvrđuje Komisijinu nadležnost za donošenje sporne odluke, pri čemu vraća predmet Općem sudu kako bi ponovno odučio o tužbenim razlozima i argumentima koji su pred njim istaknuti, a tiču se osnovanosti te odluke.

¹ Odluka Komisije (EU) 2015/1470 od 30. ožujka 2015. o državnoj potpori SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) koju je provela Rumunjska – Arbitražna odluka Micula protiv Rumunjske od 11. prosinca 2013. (SL 2015., L 232, str. 43.)

² Presuda od 18. lipnja 2019., European Food i dr./Komisija, [T-624/15](#), [T-694/15](#) i [T-704/15](#)

Ocjena Suda

Budući da je Komisija stekla nadležnost da na temelju članka 108. UFEU-a nadzire mjere potpore koje je Rumunjska donijela od pristupanja Uniji, Sud podsjeća na to da državne potpore treba smatrati dodijeljenima, u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, na datum na koji je korisnik dobio pravo da ih primi na temelju primjenjivih nacionalnih propisa. Odlučujući element prilikom određivanja tog datuma je stjecanje izvjesnog prava tih korisnika da prime predmetnu potporu i s tim povezana obveza države da je dodijeli. Naime, na taj datum navedena mjera može narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

U predmetnom slučaju Sud utvrđuje da je pravo na naknadu štete koju su navodno pretrpjeli švedski ulagatelji – iako proizlazi iz činjenice da je Rumunjska, navodno protivno BIT-u, ukinula sustav poreznih poticaja – dodijeljeno tek arbitražnom odlukom od 11. prosinca 2013., u kojoj je ne samo utvrđeno postojanje tog prava nego je ono i brojčano izraženo. Naime, tek su po završetku arbitražnog postupka ti ulagatelji mogli ishoditi stvarnu isplatu naknade štete, iako je ona djelomično namijenjena popravljanju štete koju su oni navodno pretrpjeli u razdoblju prije pristupanja Rumunjske Uniji.

Na taj način, s obzirom na činjenicu da je predmetna mjera potpore dodijeljena nakon pristupanja Rumunjske Uniji, **Opći sud počinio je pogrešku koja se tiče prava kad je ocijenio da Komisija nije nadležna *ratione temporis* za donošenje sporne odluke na temelju članka 108. UFEU-a.**

Sud pojašnjava da pitanje može li naknada štete koja je dosuđena arbitražnom odlukom predstavljati „državnu potporu” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a nije u njegovoj nadležnosti u okviru žalbenog postupka, s obzirom na to da navedeno pitanje Opći sud nije razmatrao. Međutim, Komisijina nadležnost na temelju članka 108. UFEU-a ne može ni u kojem slučaju ovisiti o ishodu ispitivanja tog pitanja, s obzirom na to da je cilj preventivnog nadzora koji ta institucija provodi u skladu sa spomenutom odredbom, među ostalim, utvrditi predstavlja li predmetna naknada štete državnu potporu.

Naposljetku, Sud je utvrdio da je Opći sud također počinio pogrešku koja se tiče prava kad je zaključio da je presuda Suda Achmea³ irelevantna za predmetni slučaj.

U presudi Achmea Sud je ocijenio da se člancima 267. i 344. UFEU-a protivi međunarodni sporazum sklopljen između dviju država članica u skladu s kojim ulagatelj iz jedne od tih država članica u slučaju spora o ulaganjima u drugu državu članicu protiv potonje može pokrenuti postupak pred arbitražnim sudom, čiju je nadležnost ta država članica dužna prihvatiti. Naime, sklapanjem takvog sporazuma države članice pristaju izuzeti iz nadležnosti vlastitih sudova i, prema tome, iz sustava pravnih lijekova čija im je uspostava naložena člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UFEU-a u područjima obuhvaćenima pravom Unije sporove koji se mogu odnositi na primjenu ili tumačenje tog prava.

U predmetnom slučaju nesporno je da **se naknada štete koju su zatražili švedski ulagatelji odnosila i na štetu navodno pretrpljenu nakon pristupanja Rumunjske Uniji, od kojeg se datuma pravo Unije, osobito članci 107. i 108. UFEU-a, primjenjuje na tu državu članicu.** Imajući u vidu navedeno, spor koji je iznesen pred arbitražni sud nije se mogao smatrati u svim svojim elementima ograničenim na razdoblje tijekom kojeg Rumunjska, s obzirom na to da još nije pristupila Uniji, još nije bila vezana pravilima i načelima proizišlima iz presude Achmea. Usto je nesporno da taj arbitražni sud nije dio pravosudnog sustava Unije, s obzirom na to da se ne nalazi u sustavu pravnih lijekova čija je uspostava naložena državama članicama člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UFEU-a u područjima obuhvaćenima pravom Unije.

U tim okolnostima pristanak Rumunjske na arbitražni sustav predviđen TIB-om postao je bespredmetan nakon njezina pristupanja Uniji.

³ Presuda Suda od 6. ožujka 2018., Achmea, [C-284/16](#) (vidjeti također [PM br. 26/18](#))

S obzirom na sve navedeno, Sud ukida presudu koja je predmet žalbe i vraća predmet Općem sudu kako bi on odlučio o tužbenim razlozima i argumentima koji su pred njim istaknuti, a tiču se osnovanosti sporne odluke, osobito pitanja ispunjava li u njoj navedena mjera materijalnopravne uvjete iz članka 107. stavka 1. UFEU-a.

NAPOMENA: Protiv odluke Općeg suda Sudu se može podnijeti žalba ograničena na pravna pitanja. Žalba u načelu nema suspenzivan učinak. Ako je dopuštena i osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. Ako je u predmetu moguće presuditi, Sud ga može i sam riješiti. U suprotnome, predmet se vraća Općem sudu, koji je vezan odlukom Suda donesenom povodom žalbe.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293